

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] secundum quod est virtus generalis, sit idem in essentia cum
omni virtute? 6

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

scilicet per eam homo concordat legi ordinati actus omnium virtutum in bonum commune.

Ad primum ergo dicendum, quod iustitia conditionitur seu connumeratur alijs virtutibus, non in quantum est generalis, sed in quantum est specialis virtus, vt infra * dicitur.

art. 7. q. 12. huius quest.

Ad secundum dicendum, quod temperantia & fortitudo sunt in appetitu sensitivo, id est, in concupiscibili & irascibili. Huiusmodi autem vires sunt appetituum quorundam bonorum particularium, sicut & sensus est particularium cognoscitivus. Sed iustitia est sicut in subiecto in appetitu intellectivo, qui potest esse uniuersalis boni, cuius intellectus est apprehensivus. Et ideo iustitia magis potest esse virtus generalis, quam temperantia vel fortitudo.

Ad tertium dicendum, quod illa quæ sunt ad seipsam, sunt ordinabilia ad alterum, præcipue ad bonum commune. Vnde & iustitia legalis secundum quod ordinat ad bonum commune, potest dici virtus generalis. Et eadem ratione iniustitia potest dici peccatum commune. Vnde dicitur 1. Io. 3. q. omne peccatum est iniquitas.

ARTIC. VI.

Vtrum iustitia, secundum quod est generalis, sit idem per essentiam cum omni virtute?

323
2.2. q. 60.
a. 3. ad 2.
q. ar. 7.
co. q. 3.
d. 9. q. 1.
a. 1. q. 2.
co. q. 5.
ethi. le. 2.
fin.

AD sextum sic proceditur. Videtur, quod iustitia secundum quod est generalis, sit idem per essentiam cum omni virtute. Dicit enim * Philof. in 5. Ethic. q. virtus & iustitia legalis est eadem omni virtuti: esse autem non est idem. Sed illa quæ differunt solum secundum esse, vel secundum rationem, non differunt secundum essentiam. Ergo iustitia est idem secundum essentiam cum omni virtute.

¶ 2 Præterea, Omnis virtus, quæ non est idem per essentiam cum omni virtute, est pars virtutis. Sed iustitia prædicta, vt ibidem * Philof. dicit, non est pars virtutis, sed tota virtus. Ergo prædicta iustitia est idem essentialiter cum omni virtute.

* 1 in fi
ve, 10. 9.

¶ 3 Præterea, Per hoc quod aliqua virtus ordi-

nat actum suum ad altiorem finem, non diuercatur secundum essentiam habitus; sicut idem est essentialiter habitus temperantiz, etiam si actus eius ordinetur ad bonum diuinum. Sed ad iustitiam legalem pertinet, quod actus omnium virtutum ordinentur ad altiorem finem, id est, ad bonum commune multitudinis, quod præminet bono vnius singularis personæ. Ergo videtur quod iustitia legalis essentialiter sit omnis virtus.

¶ 4 Præterea, Omne bonum partis, ordinabile est ad bonum totius: vnde si non ordinetur in illud, videtur esse vanum & frustra. Sed illud quod est secundum virtutem, non potest esse huiusmodi. Ergo videtur quod nullus actus possit esse alicuius virtutis, qui non pertineat ad iustitiam generalem, quæ ordinatur in bonum commune. Et sic videtur quod iustitia generalis sit idem in essentia cum omni virtute.

SED contra est, quod dicit * Philosophus in quinto Ethic. quod multi in proprijs quidem possunt virtute vti: in his autem quæ ad alterum sunt, non possunt. Et in 3. † Polit dicit, quod non est simpliciter eadem virtus boni viri, & boni ciuis. Sed virtus boni ciuis est iustitia generalis, per quam aliquis ordinatur ad bonum commune. Ergo non est eadem iustitia generalis cum virtute communi, sed vna potest sine alia haberi.

*eod. lib.
c. capis.
to. 5.
c. 1. passio
ante fin.
† c. 3. to. 5*

RESPONDEO dicendum, quod generale dicitur aliquid dupliciter: vno modo per prædicationem, sicut animal est generale ad hominem & equum, & ad alia huiusmodi. Et hoc modo generale oportet quod sit idem essentialiter cum his, ad quæ est generale: quia genus pertinet ad essentiam speciei, & cadit in diffinitione eius. Alio modo dicitur aliquid generale secundum virtutem; sicut causa vniuersalis est generalis ad omnes suos effectus, vt sol ad omnia corpora, quæ illuminatur vel immutatur per virtutem ipsius. Et hoc modo generale non oportet quod sit idem in essentia cum his, ad quæ est generale: quia non est eadem es-

ar. 5. huius
ius quasi.

sentia causæ, & effectus. Hoc autem modo secundum prædicta, iustitia legalis dicitur esse virtus generalis, in quantum scilicet ordinat actus aliarum virtutum ad suum finem, quod est mouere per imperium omnes alias virtutes. Sicut enim charitas potest dici virtus generalis, in quantum ordinat actus omnium virtutum ad bonum diuinum: ita etiam iustitia legalis, in quantum ordinat actus omnium virtutum ad bonum commune. Sicut ergo charitas quæ respicit bonum diuinum vt proprium obiectum, est quædam specialis virtus secundum suam essentiam: ita etiam iustitia legalis est quædam specialis virtus secundum suam essentiam, secundum quod respicit commune bonum vt proprium obiectum. Et sic est in principe principaliter & quasi architectonicè: in subditis autem secundo, & quasi administratiuè. Potest tamen quælibet virtus secundum quod à prædicta virtute, speciali quidem in essentia, generali autem secundum virtutem, ordinatur ad bonum commune, dici iustitia legalis. Et hoc modo loquendi iustitia legalis est idem in essentia cum omni virtute, & differt autem ratione. Et hoc modo loquitur Philosophus. Vnde patet responsio Ad primum, & Secundum.

Ad tertium dicendum, quod etiam illa ratio secundum hunc modum procedit de iustitia legali, secundum quod virtus imperata à iustitia legali, iustitia legalis dicitur.

Ad quartum dicendum, quod quælibet virtus secundum propriam rationem ordinat actum suum ad propriam finem illius virtutis. Quod autem ordinatur ad vteriores finem siue semper siue aliquando, hoc non habet ex propria ratione: sed oportet esse aliam superiorem virtutem à qua in illum finem ordinatur. Et sic oportet esse vnā virtutem superiorem, quæ ordinet omnes virtutes in bonum commune, quæ est iustitia legalis: & est alia per essentiam ab omni virtute.